

Asia: VN/19726/2023

Vammaispalvelulain voimaantulon siirtäminen

Lausuntopyyntö

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

Kannatatteko uuden vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä ajankohdasta 1.10.2023 uuteen ajankohtaan 1.10.2024?

Kyllä

Halutessanne voitte antaa tiiviit perustelut vastaukselle:

Invalidiliitto ry kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu otsikossa mainitusta asiasta seuraavaa. Invalidiliitto tunnistaa tarpeen vammaispalvelulain voimaantulon lykkäämiselle. Jotta vammaispalvelulaki säilyisi vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina, maaliskuussa 2023 hyväksytyyn lain korjaaminen on välttämätöntä. Tähän viitattiin myös täysistuntopuheenvuoroissa, joita lakiesityksen toisessa käsittelyssä pidettiin.

Lain korjaaminen esimerkiksi soveltamisalaa tarkentamalla ja termejä täsmentämällä tulee parantamaan mahdollisuuksia soveltaa lakia yhdenvertaisesti eri hyvinvointialueilla. Korjaamista vaativat myös vamma ryhmien välistä keskinäistä yhdenvertaisuutta heikentävät kirjaukset. Muitakin korjaustarpeita on – Invalidiliitto esittelee näkemyksensä tarkemmin, kunhan prosessi käynnistyy ja antaa mielellään asiantuntijuuttaan käyttöön lainvalmistelun aikana.

Invalidiliitto pitää esitetyistä vaihtoehdoista parhaimpana sitä, että laki tulisi voimaan 1.1.2025. Tämä turvaisi paremmin valmistautumisen lain toimeenpanoon ja antaisi enemmän aikaa lainvalmistelulle verrattuna siihen, että laki tulisi voimaan 1.10.2024. Kyse on vammaisten henkilöiden perusoikeuksien toteuttamiseen liittyvästä keskeisestä laista. Kun tehdään lainsäädäntöä, jolla on välitön perusoikeusherkkä ulottuvuus, tulee valmistelun olla tarkkarajaista, täsmällistä ja huolellista. Riittäville vaikutusarvioinneille on jäätävä aikaa, jotta vammaisten henkilöiden perusoikeudet tulevat turvatuksi yhdenvertaisesti suhteessa muihin. Edellisen

vaalikauden kokemus puhuu puolestaan – lainvalmistelu sai pitkin matkaa osakseen poikkeuksellista kritiikkiä mm. epätarkkarajaisuudesta ja epäselvästä tekstistä eikä lopputulos ole erityisen laadukas.

YK:n vammaissopimus ratifioitiin Suomessa vuonna 2016. Sen nojalla Suomen valtiolla on velvollisuus edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti heidän ihmisoikeuksiensa ja perusvapauksiensa toteutuminen. Yleissopimus takaa vammaiselle henkilölle oikeuden elää itsenäisesti osana yhteisöä. Peruspalveluiden tulee olla hänen saavutettavissaan ja tarvittaessa tulee olla saatavilla myös yksilöllisiä erityispalveluja. Vammaispalvelut ovat näitä erityispalveluja, jotka täydentävät yleisiä sosiaalipalveluja. Invalidiliitto muistuttaa, että soteuudistuksen yhteydessä päätetystä invalidivähennyksen poistamisesta saatavat tulot tulee kohdentaa vammaispalveluiden järjestämiseen ja laadun kehittämiseen. Vammaispalvelulain mukaiset palvelut eivät voi olla säästökohde. Ne ovat käyttäjilleen elintärkeitä mahdollistaen omannäköisen elämän osana yhteisöä.

Andersson Laura
Invalidiliitto ry